

ФІЛОСОФІЯ ЯК СВІТОГЛЯД, ЇЇ СЕНС І ПРИЗНАЧЕННЯ У СУСПІЛЬСТВІ

- 1. Призначення філософії.**
- 2. Відношення філософії
та науки.**
- 3. Место філософії в
духовній культурі
суспільства.**

1. Призначення філософії.

- **Піфагор (VI ст. до н.е.). Мудрість властива лише одному Богу, а людині досить називатися філософом.**
- **Філософи прагнуть тільки до істини.**
- **Мудреців софістами, які вважали, що мудрість полягає в суто практичній досвідченості**

Сократ

- **мета життя у дослідженні себе та інших**
- **стверджує, що нічого не знає**
- **але говорив, що він людина «самостійна у філософії».**

Платон

- Філософ займає середину між мудрим і немудрим.
- Бути філософом не може ні мудрий, ні неук: перший – тому, що вже має мудрість, другий – тому, що вважає себе мудрим.
- Філософія є надбання мудрості, а мудрість те саме, що і наука. Предмет останньої – пізнання істинно сущого.

Арістотель

- під філософією розуміє будь-яку науку, але з решти інших виділяє «першу філософію»,

- завдання якої полягає в усвідомленні буття як буття.

Стоїки (Сенека)

- **мудрість - знання про божественні і людські справи,**
- **це прагнення до добродішності або досвідченості в трьох галузях знання:**
- **логіці, етиці та фізиці.**

Епікур

- **Філософія - діяльність, яка приводить до щастя через роздуми і розмірковування.**

У філософії відокремлюються два основних напрями

- Умоглядний,
або
***раціоналістич-
ний***
- головна мета
філософії
- **істинно суще** -
«абсолютне»
- Дослідницький,
або
емпіричний.
- головна мета
- **виявляє
передумови
пізнання світу**

Представники раціоналізму

- **Лейбниц:**
філософія –
це заняття
мудрістю.
- **Кант:** вона є
пізнання
понять
розуму.
- **з'ясування**
можливості
такого
пізнання.

Кант

- Філософська система поєднує в собі:
- **Філософію природи і «філософію звичаїв».**
- Перша *стосується всього того, що існує, друга – того, що повинно бути».*

Шеллінг

- рід пізнання, яке має своєю основою і предметом
- перше знання безпосередньо в ньому самому.
- Філософія є пізнання речей, *як вони є в собі*, тобто як вони
- є в абсолютному розумі.

Гегель

- *пізнання абсолютного у формі діалектичного розвитку, або*
- *науку про розум, який пізнає самого себе*
- *філософія має ті ж предмети, що і релігія*
- *тому, що Бог є істина і єдина істина»*

Гегель

- «філософія як спекулятивна наука про ідею, розпадається на
- *логіку* – науку про ідею в собі і для себе,
- *філософію природи* – науку про ідею у її зовнішньому існуванні, і
- *філософію духу* – науку про ідею

Позитивізм

- **Конт**
- ***«філософія означає загальну систему пізнань людських»***
- **Г. Спенсер**
- **наука є знання об'єднане частково;
філософія є знання сповна об'єднане**

Філософія

- **внутрішній процес суб'єктивного росту людини, процес творчості**
- **ірраціональний розвиток почуття і волі – очищення їх від індивідуальних і випадкових елементів**

Філософія

- самосвідомість перекладає результати цієї внутрішньої роботи в **поняття**
- будує **раціональну систему ідеалів і принципів**

Метафізика

- намагається перевести в поняття схоплені почуттям вищі ідеали і цілі,
- внутрішній зміст і ціну самої природи творчості

Філософія як засіб творення

- невідворотно зустрічається з релігією
- ці переконання і вірування знаходяться у тій же глибині духу
- З іншого боку, філософія за своєю суттю є наука чистого мислення

Наука *чистого мислення*

- **знання, якому досвід служить тільки зовнішньою і негативною відправною точкою**
- **істинність досвіду залежить від його відношення до думки**

2. Відношення філософії та науки

- нерозуміння
або
здивування
перед
світовою
загадкою,
спроба її
вирішити за
допомогою
розуму**
- Не випадково
наука виросла
само з
філософії, і
тому сказане
про філософію
відноситься до
науки в її
витоках.**

Наука

- у відокремленій науковій діяльності чітко усвідомлені мета і намір, які мають практичне виправдання
- наука завжди охоплює якусь одну його галузь або сторону: хімія – речовину, фізика – сили, біологія – умови життя

Філософія

- Щоб охопити світ у такій повноті, треба його побудувати.
- Знання і побудова світу крокують у філософії
- Філософія завжди спирається на нізвідки не можна вивести закон, принцип.

1.3. Місце філософії в духовній культурі суспільства

- намагається побудувати – цілісний і гармонійний образ світу**
- прагне відповісти на низку найзагальніших запитань, що стосуються усіх сторін існуючого.**

Питання:

- **Онтологічне – про буття, суще, першооснову.**
- **Натурфілософсь-ке – про всесвіт.**
- **Гносеологічне – про пізнавальну**
- **Соціальне – про людське співіснування.**
- **Етичне – про моральність.**
- **Естетичне – про красу і художню**

Філософія розпадається на

- **онтологію, натурфілософію, гносеологію, соціальну філософію, етику і естетику.**
- Не всі філософські системи розглядають усі ці питання.

Відношення між духом і буттям

**1 ступень: є свідомість
безпосередня і, так би мовити,
наївна, яка розрізняє і пізнавані
предмети один від одного,
і себе від мислимих предметів,
але не доходить до
протиставлення себе буттю
мислимому,**

Відношення між духом і буттям

- **2 - протиставляє себе як мисляче начало усьому іншому буттю як мислимому.**
- **На цьому ступені розвитку вона є свідомість *вдумлива*, яке вдумується у цю протилежність**